

Motion till riksdagen 2025/26:3010

av **Dan Hovskär (KD)**

Stärkt övergångsstöd för ungdomar från samhällsvård till vuxenliv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla socialtjänstlagen så att övergången från samhällsvård till ett självständigt liv i samhället förlängs och förstärks för ungdomar med missbruksproblematik, psykisk ohälsa eller normbrytande beteende och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och förtydliga lagstiftningen så att begreppet ”självständighet” inte blir ett ensidigt mål utan i stället ersätts eller kompletteras med ett fokus på trygga, långsiktiga och stödjande relationer i både formella och informella nätverk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att ungdomar i samhällsvård får möjlighet att själva delta i planeringen av sin utflyttning och sin fortsatta väg i livet, i enlighet med barnkonventionens krav på delaktighet, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns en tydlig motsättning mellan livet på ett behandlingshem och den verklighet som väntar efter avslutad vård. Ungdomar som lämnar samhällsvård står ofta inför stora utmaningar när de ska bygga upp ett liv utanför en skyddad, strukturerad miljö. För dessa unga är risken för återfall i missbruk, kriminalitet, psykisk ohälsa, hemlöshet eller i värsta fall självmord betydligt högre än för andra unga i samhället.

Forskning visar att övergången från samhällsvård till vuxenliv ofta sker för snabbt, vid lägre ålder och med mindre stöd än vad jämnåriga får. Många av dessa ungdomar saknar både strategier för ett hållbart liv och ett fungerande nätverk. I praktiken tvingas de bli ”självständiga” över en natt – ett begrepp som i sammanhanget ofta blir både missvisande och riskfyllt.

Kristdemokratin bär på en människosyn som utgår från relationens betydelse. Ingen människa är en ö. I den kristdemokratiska personalistiska människosynen är gemenskap naturligt – att ”jag är jag, men jag är ingenting utan er” – och ligger en viktig förståelse av människans behov av ömsesidiga, varaktiga relationer för att kunna växa, läka och leva ett gott liv. Denna tanke bör också präglade hur vi utformar stöd till ungdomar i samhällsvård.

1 juli 2025 började den nya socialtjänstlagen gälla, som reformerats för att socialtjänsten ska kunna arbeta förebyggande och skapa en långsiktigt hållbar och mer kunskapsbaserad socialtjänst. Detta är bra. När det gäller övergången från behandlingshem för unga så finns emellertid fortsatt behov av att ändra socialtjänstlagen.

Jag föreslår att socialtjänstlagen reformeras ytterligare för att bättre stödja dessa ungdomars övergång från behandlingshem till vardagsliv. Den kritiska övergångsperioden bör förlängas, individualiseras och fyllas med innehåll som fokuserar på relationer snarare än en förenklad strävan efter ”självständighet”.

Det innebär bland annat:

- Att ungdomarna görs aktiva i sin egen planering inför utflyttning.
- Att kommunen har ett ansvar att tillgodose långsiktigt stöd, inklusive kontakt med vuxna förebilder och nätverk.
- Att begrepp och formuleringar i lagstiftningen ses över så att självständighet inte definieras som isolering från stöd.

Med dessa förändringar kan vi minska risken för återfall i destruktiva livsmönster och i stället främja långsiktig trygghet, tillhörighet och en hållbar väg in i vuxenlivet.

Dan Hovskär (KD)